

ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ

ณัฐกมล สีกา*

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ พยาบาลวิชาชีพที่สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาตรีหรือประกาศนียบัตรเทียบเท่าปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี และขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลชั้นหนึ่งซึ่งปฏิบัติงานสังกัดอยู่ในโรงพยาบาลห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ ที่มีระยะเวลาปฏิบัติงาน ตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป จำนวน 32 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าที่วัดความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ หาค่าความเที่ยงโดยใช้ สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) มีค่าความเที่ยงของแบบประเมินเท่ากับ .85 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา พบว่า ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ มีการรับรู้ว่าตนเองมีความสามารถในการปฏิบัติงาน ดังนี้ 1) ด้านการประเมินภาวะสุขภาพ อยู่ในระดับดี ($\bar{X}=4.47$) 2) ด้านการจัดการและประสานงานในที่สุภาพ อยู่ในระดับดี ($\bar{X}=4.26$) 3) ด้านการพิทักษ์สิทธิของผู้ป่วยและครอบครัว อยู่ในระดับดี ($\bar{X}=4.13$) 4) ด้านการจัดการกับสุขภาพและความเจ็บป่วย อยู่ในระดับดี ($\bar{X}=4.04$) 5) การพัฒนาศักยภาพของผู้ป่วย และญาติ/ผู้ดูแล อยู่ในระดับดี ($\bar{X}=4.03$) 6) ด้านการจัดการกับปัญหาผู้ป่วยฉุกเฉินและวิกฤต อยู่ในระดับดี ($\bar{X}=3.43$) 7) ด้านการพัฒนามาตรฐานการพยาบาลและนวัตกรรม การพยาบาล อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.01$) โดยภาพรวมความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ อยู่ในระดับดี ($\bar{X}=3.84$)

คำสำคัญ : ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ

*โรงพยาบาลห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ

* พยาบาลวิชาชีพ 7 โรงพยาบาลห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ

Abstract

The purpose of this research study was to study working capability of professional nurses at Huaytabtan Hospital, Srisaket Province. The subjects of this were professional nurses possessing bachelor degrees or accredited certificate equal to or higher than bachelor degrees. The 32 subjects were all registered as first-class professional nurses working officially up to 1 year or more at Huaytabtan Hospital, Srisaket Province. Data collection was formally presented as approximate ratio measuring working capability of professional nurses at Huaytabtan Hospital, Srisaket Province. Accurate results were measured by Cronbach's alpha coefficient showing the result of 0.85. The statistics of research analysis were presented as percentage rate, average rate and standard deviation rate.

The result of study showed the perception of the subjects at Huaytabtan Hospital, Srisaket Province that they had working capability as professional nurses as the following: 1) health evaluation was at the good level ($\bar{X}=4.47$) 2) health management and cooperation team was at the good level ($\bar{X}=4.26$) 3) right protection of patients and family was at the good level ($\bar{X}=4.13$) 4) health and illness management was at the good level ($\bar{X}=4.04$) 5) potential development of patients and caretakers was at the good level ($\bar{X}=4.03$) 6) emergency and on crisis patients management was at the good level ($\bar{X}=3.43$) 7) development of nursing standard and innovation was at the average level ($\bar{X}=3.01$). The average result of working capability of professional nurses was at the good level ($\bar{X}=3.84$).

Key word : working capability of professional nurses heard nurse, Huaytabtan Hospital

บทนำ

โรงพยาบาลชุมชนจัดเป็นสถานบริการสาธารณสุขระดับทุติยภูมิ (Secondary care level) ใช้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถให้บริการทางการแพทย์ เน้นการรักษาในระดับอำเภอ ครอบคลุมประชากร 1,000 คนขึ้นไป¹ บริการแบบผสมผสานการรักษาพยาบาล การฟื้นฟูสุขภาพ การป้องกันโรคและการส่งเสริมสุขภาพต่อเนื่อง ตลอด 24 ชั่วโมง เป็นแหล่งศึกษาด้านสุขภาพอนามัยของประชาชน บุคลากรทางการแพทย์ พร้อมสนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สถานอนามัยด้านบริหาร บริการ และวิชาการในเครือข่ายให้มีคุณภาพ² ภายในโรงพยาบาลมีบุคลากรทางสาธารณสุข ได้แก่ แพทย์ พยาบาล เภสัชกร ทันตแพทย์ นักกายภาพ เจ้าหน้าที่รังสี ฯลฯ ซึ่งพยาบาลจะเป็นบุคลากรสุขภาพที่มีจำนวนมากเมื่อเปรียบเทียบกับบุคลากรสุขภาพวิชาชีพอื่น ถือได้ว่า พยาบาลเป็นบุคลากรสุขภาพสำคัญมีผลต่อคุณภาพ และการบริการของโรงพยาบาล³ เพราะพยาบาลทำหน้าที่ให้บริการแก่ผู้ป่วย พร้อมทั้งเป็นผู้นำในการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสุขภาพอนามัยแก่ประชาชน และชุมชน ให้มีภาวะความเป็นอยู่และสุขภาพที่ดี⁴ มีการจัดระบบบริการพยาบาลแบ่งเป็น 6 งาน ดังนี้ 1) งานผู้ป่วยนอก 2) งานห้องคลอด 3) งานผู้ป่วยอุบัติเหตุและฉุกเฉิน 4) งานห้องผ่าตัดและวิสัญญีพยาบาล 5) งานผู้ป่วยใน 6) งานจ่ายกลางและซักฟอกในแต่ละงานจะมีหัวหน้างาน ซึ่งขึ้นตรงต่อหัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาลที่เป็นผู้บริหารงาน ให้สอดคล้องกับนโยบายของโรงพยาบาล จังหวัดและกระทรวงสาธารณสุข⁵ ปัจจุบันมีการปฏิรูประบบบริการสุขภาพที่ผลักดันให้โรงพยาบาลชุมชนเน้นบทบาทการให้บริการสุขภาพเชิงรุก จึงจัดตั้งหน่วยบริการปฐมภูมิ (Primary Care Unit : PCU) หรือศูนย์สุขภาพชุมชน (ศสช.) ให้บริการสุขภาพในโรงพยาบาลและชุมชน มีพยาบาล วิชาชีพเป็นบุคลากรหลักในการให้บริการดูแลสุขภาพ ผลการศึกษาความต้องการของผู้ใช้บริการ

เกี่ยวกับงานบริการสุขภาพ สภากาชาดพบว่ามีผู้ใช้บริการร้อยละ 37.96 ที่มาใช้บริการที่โรงพยาบาลชุมชน ต้องการให้เป็นผู้ให้บริการ และร้อยละ 44.95 ต้องการให้พยาบาลเป็นผู้ดูแลสุขภาพที่บ้าน⁶ ดังนั้น พยาบาลต้องตอบสนองต่อความคาดหวัง ความต้องการของคนในสังคม การปฏิบัติวิชาชีพพยาบาลจึงต้องมีการพัฒนาคุณภาพบริการ และคุณภาพบุคลากร ให้มีประสิทธิภาพ

ปัจจุบันประเทศไทยมีการปฏิรูประบบสุขภาพ พยาบาลทุกคนต้องมีความสามารถ นำความรู้ทางการพยาบาลมาประยุกต์สู่การปฏิบัติการพยาบาล เช่น การนำกระบวนการพยาบาลมาใช้ในการแก้ปัญหาให้กับผู้ป่วย เพื่อให้ผู้ป่วยมีภาวะสุขภาพอนามัยที่ดีและคุณภาพชีวิตดีขึ้น⁷ แต่ความเป็นจริงในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลชุมชน ให้บริการรักษาโรคเบื้องต้น ครอบคลุมทั้งด้านทางสูตินรีเวชกรรม อายุรกรรม ศัลยกรรม การวางแผนครอบครัว การรักษาพยาบาลตามระเบียบกระทรวงสาธารณสุข และนอกเหนือระเบียบกระทรวงสาธารณสุข เป็นการปฏิบัติโดยมีความรู้และประสบการณ์สามารถทำได้ทุกด้าน ระดับความมั่นใจการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงสาธารณสุข อยู่ในระดับต่ำ ต้องปฏิบัติงานอื่นๆ ที่ไม่ใช่งานพยาบาล เช่น เก็บเงินค่ารักษาพยาบาล (นอกเวลา) จ่ายยา สังคมสงเคราะห์ ประชาสัมพันธ์ งานธุรการ เป็นต้น การปฏิบัติงานไม่ได้จำกัดอยู่แต่ในโรงพยาบาล เพราะต้องให้บริการสุขภาพระดับปฐมภูมิ และทุติยภูมิการปฏิบัติกิจกรรมตามบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ อย่างเต็มความรู้ความสามารถในการให้บริการสุขภาพของประชาชนทั้งในและนอกสถานที่ มีการให้บริการเชิงรุกในการดูแลสุขภาพของชุมชน ร่วมในการพัฒนา ชุมชนในเขตอำเภอทั้งหมดในการสนับสนุนหน่วยงานอื่นๆ ทั้งด้านบุคลากร และอุปกรณ์ต่างๆ การปฏิบัติงานในวิชาชีพพยาบาลจึงมีน้อยหรืออาจไม่ได้ปฏิบัติ⁸ และต้องปฏิบัติงานทั้งใน-นอก ขอบเขตหน้าที่ ร้อยละ 46.5 และ 42.3 (เวรป่วย และดีกตามลำดับ) เช่น การปฏิบัติหน้าที่ในบทบาทของแพทย์ เนื่องจาก

แพทย์ไม่อยู่หรือได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติ การปฏิบัติการพยาบาลจึงเป็นการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ไม่มีการวางแผนการพยาบาลส่งผลถึงการปฏิบัติในการตอบสนองความต้องการและแก้ปัญหาของผู้ป่วยอย่างครอบคลุมไม่ได้⁹ พยาบาลจะได้รับความคาดหวังจากประชาชนในการที่ให้บริการตรวจรักษา ที่มีประสิทธิภาพสูงร้อยละ 37.27 พยาบาลจึงต้องตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาบทบาทและสมรรถนะของตนเอง¹⁰ เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถของตนเองให้สามารถพัฒนาคุณภาพการบริการ ให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวโน้มของการพัฒนาระบบสุขภาพใหม่¹¹

ความสามารถในการปฏิบัติงาน เป็นสิ่งสำคัญสำหรับการบริหารงาน เนื่องจากงานจะบรรลุวัตถุประสงค์ได้ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้ปฏิบัติว่ามีความสามารถมากน้อยเพียงใด ซึ่งมีผลต่อประสิทธิภาพของงานตามมา ดังนั้น ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ เป็นผลของความพยายามในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล ของพยาบาลวิชาชีพให้สำเร็จไปได้ด้วยตนเองตามเป้าหมายที่วางไว้ หรือเหมาะสมตามสถานการณ์ โดยผสมผสานความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และความรับผิดชอบตามขอบเขตการปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองความต้องการด้านสุขภาพของบุคคล ครอบครัวและชุมชน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม จิตวิญญาณ ครอบคลุมการส่งเสริมสุขภาพ การรักษาพยาบาล การป้องกันโรคและการฟื้นฟูสุขภาพ McCormick and Igen¹² กำหนดองค์ประกอบของความสามารถในการปฏิบัติงานของบุคคลไว้ 2 ปัจจัย ดังนี้ 1) ปัจจัยด้านบุคคล (Individual variables) เช่น อายุ เพศ การศึกษา ประสบการณ์ ความสนใจ ฯลฯ 2) ปัจจัยด้านสถานการณ์ (Situation variables) เช่น ปัจจัยด้านกายภาพ (Physical variables) ปัจจัยด้านองค์การและสังคม (Organization & social variables) จินตนา ยูนิพันธ์¹³ กล่าวถึงความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลที่พึงประสงค์ ดังนี้ 1) ความ

สามารถด้านเทคนิค ใช้ในการวินิจฉัยทางการแพทย์ การประเมินผลเพื่อให้การดูแลผู้ป่วยมีอาการดีขึ้น รวมไปถึงความสามารถในการบริหารพัสดุและเวลา ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยเสริมให้งานของพยาบาลมีประสิทธิภาพ

2) ความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล และการติดต่อสื่อสาร ต้องอาศัยทักษะ ความเข้าใจในสัมพันธ์ของมนุษย์และความแตกต่างระหว่างบุคคล จะช่วยให้พยาบาลประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

3) ความสามารถในการสอนและบริหาร 4) ความสามารถทางการวิจัย

สภาการพยาบาล¹⁴ จึงกำหนดขอบเขตการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชนให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น โดยพยาบาลวิชาชีพ ต้องมีความสามารถในการปฏิบัติงานให้ครอบคลุมตามขอบเขตการปฏิบัติงาน 7 ด้าน ดังนี้ 1) การประเมินภาวะสุขภาพ 2) การจัดการกับสุขภาพและความเจ็บป่วย 3) การจัดการกับปัญหาฉุกเฉินและวิกฤต 4) การจัดการและประสานงานในทีมสุขภาพ 5) การพัฒนาศักยภาพของผู้ป่วยและญาติ/ผู้ดูแล 6) การพัฒนามาตรฐานการพยาบาลและนวัตกรรมการพยาบาล 7) การพิทักษ์สิทธิของผู้ป่วยและครอบครัว ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า การที่พยาบาลวิชาชีพ สามารถรับรู้ถึงขอบเขตการปฏิบัติงาน จึงจะทำให้เกิดความรับผิดชอบ ต่องานที่ปฏิบัติ ส่งผลถึงความสามารถในการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพได้

โรงพยาบาลห้วยทับทันเป็นโรงพยาบาลชุมชนขนาด 30 เตียง ได้มีการจัดระบบของงานพยาบาลให้สอดคล้องกับการปฏิรูประบบสุขภาพ จำเป็นต้องสร้างให้พยาบาลวิชาชีพสามารถปฏิบัติการพยาบาลอย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมกับขอบเขตของงานที่ต้องรับผิดชอบ มีความรู้ลึกซึ้งมั่นใจในตนเอง รู้ลึกมีคุณค่าในตนเอง จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาบริการควบคู่ไปกับการพัฒนาบุคลากรทางการพยาบาล โดยใช้จุดเริ่มต้นที่ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาล ซึ่งเป็นขั้นตอนการพัฒนาบุคลากร แต่ปัจจุบันยังไม่เคยมีการศึกษาความสามารถในการ

ปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ ในโรงพยาบาลห้วยทับทัน จึงไม่มีข้อมูลที่จะใช้ในการพัฒนาพยาบาลวิชาชีพ ดังนั้น ผู้ศึกษาในฐานะผู้บริหารสูงสุด ของกลุ่มการพยาบาล โรงพยาบาลห้วยทับทัน สนใจที่จะทำการศึกษา ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ โดยผลของการศึกษา ที่ได้จะนำไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาพยาบาลวิชาชีพต่อไป เพื่อให้มีการปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพ

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ

คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา

ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ หมายถึง การที่พยาบาลวิชาชีพกระทำการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยตนเองตามเป้าหมายที่วางไว้ หรือเหมาะสมตามสถานการณ์ โดยการผสมผสานความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และความรับผิดชอบตามขอบเขตการปฏิบัติงาน 7 ด้าน คือ 1) การประเมินภาวะสุขภาพ 2) การจัดการกับสุขภาพและความเจ็บป่วย 3) การจัดการกับปัญหาฉุกเฉินและวิกฤต 4) การจัดการและประสานงานในทีมสุขภาพ 5) การพัฒนาศักยภาพของผู้ป่วย และญาติ/ผู้ดูแล 6) การพัฒนามาตรฐานการพยาบาลและนวัตกรรมการพยาบาล 7) การพิทักษ์สิทธิของผู้ป่วยและครอบครัว

ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย(Descriptive Research) ที่ใช้วิธีวิจัยแบบสำรวจ (Survey Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ พยาบาลวิชาชีพ ที่ได้ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ ระยะเวลาปฏิบัติงาน 1 ปีขึ้นไป จำนวนประชากรทั้งหมด 32 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ พยาบาลวิชาชีพ ที่ได้ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ ที่มีระยะเวลาปฏิบัติงาน ตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป จำนวน 32 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ จำนวน 43 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้ศึกษาใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Science) Version 12 for window ในการประมวลข้อมูล มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และร้อยละ
2. ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) 5 ระดับ วิเคราะห์โดยนำมาแจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ ตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป จำนวน 32 คน อายุต่ำสุด 24 ปี อายุสูงสุด

44 ปี อายุเฉลี่ย 33.4 ปี ส่วนใหญ่จะเป็นเพศหญิง ร้อยละ 81.3 อายุอยู่ในช่วง 30 - 34 ปี ร้อยละ 40.6 สถานภาพโสด ร้อยละ 50 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 93.8 ระยะเวลาปฏิบัติงานนับตั้งแต่เป็นพยาบาลวิชาชีพอยู่ในช่วง 6 -10 ปี ร้อยละ 37.5

2. ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงาน ในโรงพยาบาลห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ มีการรับรู้ว่าคุณเองมีความสามารถในการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X}$ = 3.84) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า พยาบาลวิชาชีพมีการรับรู้ว่าคุณเองมีความสามารถในการปฏิบัติงานด้านการประเมินภาวะสุขภาพ การจัดการกับสุขภาพและความเจ็บป่วย การจัดการกับปัญหาฉุกเฉินและวิกฤต การจัดการและประสานงานในทีมสุขภาพ การพัฒนาศักยภาพของผู้ป่วยและญาติ/ผู้ดูแล การพิทักษ์สิทธิของผู้ป่วยและครอบครัว อยู่ในระดับดี แต่การพัฒนามาตรฐาน การพยาบาลและนวัตกรรมการพยาบาล อยู่ในระดับปานกลาง

โดยด้านการประเมินภาวะสุขภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}$ = 4.47) รองลงมาเป็นด้านการจัดการและประสานงานในทีมสุขภาพ ($\bar{X}$ = 4.26) ส่วนด้านการพัฒนามาตรฐานการพยาบาลและนวัตกรรมการพยาบาล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}$ = 3.01)

ตารางที่ 1 ความสามารถในการปฏิบัติงาน ของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ

ความสามารถในการปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การประเมินภาวะสุขภาพ	4.47	2.90	ดี
2. การจัดการกับสุขภาพและความเจ็บป่วย	4.04	1.92	ดี
3. การจัดการกับปัญหาฉุกเฉินและวิกฤต	3.43	2.42	ดี
4. การจัดการและประสานงานในทีมสุขภาพ	4.26	0.78	ดี
5. การพัฒนาศักยภาพของผู้ป่วยและญาติ/ผู้ดูแล	4.03	1.66	ดี
6. การพัฒนามาตรฐานการพยาบาลและนวัตกรรมการพยาบาล	3.01	3.33	ปานกลาง
7. การพิทักษ์สิทธิของผู้ป่วยและครอบครัว	4.13	2.51	ดี
รวม	3.84	5.33	ดี

อภิปรายผลการศึกษา

ความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลห้วยทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ มีความสามารถอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.84$) อาจมาจากการเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบัน ส่งผลกระทบและทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อระบบสุขภาพของไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สถานะทางสุขภาพ และลักษณะของโรคในสังคมไทยที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้เกิดการรักษาพยาบาลโรคต่างๆมากขึ้น เครื่องมือที่ใช้ในการรักษาทันสมัย ความรู้ทางวิชาการใหม่ๆ เกิดขึ้น ทำให้พยาบาลต้องมีการพัฒนาศักยภาพของตนเอง ให้มีความสามารถในการปฏิบัติงานในด้านต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพอยู่เสมอ เพื่อเป็นการตอบสนองของความต้อการและปัญหาด้านสุขภาพประชาชนที่อยู่ในความรับผิดชอบให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ครอบคลุมและทั่วถึง

เมื่อพิจารณารายด้านพบ พยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลห้วยทับทัน มีความสามารถด้านการประเมินภาวะสุขภาพ อยู่ในระดับดี โดยที่ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.47$) ทั้งนี้จากโรงพยาบาลห้วยทับทันมีอัตรากำลังของพยาบาลในแต่ละหน่วยงานไม่เพียงพอ แต่ละหน่วยงานต้องร่วมมือกันในการให้บริการพยาบาลวิชาชีพทุกคนต้องสามารถขึ้นปฏิบัติงานทุกแผนกได้จากประสบการณ์การเป็นผู้บริหารสูงสุดของกลุ่มการพยาบาลของผู้ศึกษา พบว่าพยาบาลที่ปฏิบัติงานในเวรต้องใช้ความรู้ความสามารถในการจัดการปัญหาวิกฤติ และฉุกเฉินตลอดเวลา เช่น ผู้ป่วยเมื่อมารับการตรวจรักษา พยาบาลวิชาชีพต้องทำการตรวจรักษาขั้นต้น ทำการซักประวัติ ตรวจร่างกาย พิจารณาส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ(เลือดหรือปัสสาวะ) หรือกรณีส่งสัยกระดูกหักต้องส่งรังสีวินิจฉัย แล้วจึงทำการรักษาตามอาการของผู้ป่วยแต่ละราย พิจารณาผู้ป่วยควรต้องพักรักษาตัวในโรงพยาบาลหรือไม่หรือทำการรักษาเป็นผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยรายใดเกินขอบเขตความสามารถต้องรายงานแพทย์เวรทราบ หากผู้ป่วยมีอาการไม่รุนแรง แต่ว่าสมควรที่จะพักรักษาตัวใน

โรงพยาบาล พยาบาลวิชาชีพพิจารณาให้นอนได้ โดยไม่ต้องรอคำสั่งจากแพทย์ สามารถให้สารน้ำในหลอดเลือดดำ ฉีดยาบางชนิดเข้าทางกล้ามเนื้อได้และต้องประสานงานกับงานผู้ป่วยใน โดยมีการบันทึกการรักษาพยาบาลให้ครบถ้วน ด้วยเหตุนี้จึงส่งเสริมความสามารถของพยาบาลวิชาชีพในด้านการประเมินภาวะสุขภาพให้อยู่ในระดับดี สอดคล้องกับทัศนา บุญทอง¹⁵ ที่ทำการศึกษาพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชุมชนต้องประเมินภาวะสุขภาพของผู้ป่วยได้รวดเร็ว ฉับไว เพื่อให้การช่วยเหลือในทันทีสำหรับภาวะฉุกเฉินต่างๆก่อนที่แพทย์เวรจะมาดูแลผู้ป่วยต่อ เพื่อป้องกันอันตรายภาวะแทรกซ้อนจากการเจ็บป่วยที่รุนแรง

สำหรับความสามารถด้านการพัฒนามาตรฐานการพยาบาลและนวัตกรรมการพยาบาล มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.01$) อาจจะเป็นเพราะผู้ป่วยที่มาใช้บริการมีภาวะโรคอาการที่ไม่ซับซ้อน หรือที่มีความซับซ้อน แพทย์จะทำการส่งต่อผู้ป่วย ไปรับการรักษาที่โรงพยาบาลจังหวัดหรือโรงพยาบาลที่มีศักยภาพที่สูงกว่าและผู้ป่วยที่พักรักษาตัวที่โรงพยาบาลห้วยทับทันส่วนมากจะมีอัตราการครองเตียง ประมาณ 2-3 วัน จึงทำให้พยาบาลวิชาชีพไม่สามารถนำนวัตกรรมต่างๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ตามจริงได้หรือนวัตกรรมใหม่ที่ถูกนำมาใช้ แต่ไม่ได้ติดตามประเมินผล เพราะผู้ป่วยได้รับการจำหน่ายก่อน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1.1 ผู้บริหารทางการพยาบาล โรงพยาบาลห้วยทับทัน ควรมีการให้อำนาจในการปฏิบัติงานต่างๆ ในหน่วยงานให้มากขึ้น เช่น เปิดโอกาสให้มีการเสนอโครงการอื่นๆ ตามที่ผู้ได้การบังคับบัญชา เห็นสมควรว่าควรให้มีในหน่วยงาน การเขียนโครงการเพื่อพัฒนางานในหน่วยงาน

1.2 ผู้บริหารทางการพยาบาลควรเปิดโอกาสให้พยาบาลวิชาชีพทุกคนได้เรียนรู้ลักษณะของงานด้าน

ต่างๆ ของหน่วยงาน เช่น พยาบาลวิชาชีพจบใหม่ ได้ปฏิบัติงานในทุกแผนกเพราะจะทำให้เกิดการเรียนรู้ งานทุกแผนกเมื่อเลือกจุดปฏิบัติงานทำให้การทำงาน ในแผนกนั้นมีประสิทธิภาพและต้องเปิดโอกาสให้พยาบาล วิชาชีพที่ปฏิบัติงานมานานมีโอกาสหมุนเวียนสับเปลี่ยน หน้าที่การทำงานเพื่อเลือกงานที่ตนเองถนัดและชอบ จะทำให้มีความสุขในการทำงาน และพยายามทุ่มเท ความสามารถในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้ความสามารถ ในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาการเปรียบเทียบ ความสามารถในการ ปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพ กับโรงพยาบาล

แห่งอื่น โดยที่ต้องใช้แนวคิด ความสามารถในการปฏิบัติ งานเดียวกันกับโรงพยาบาลห้วยทับทัน

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษางานวิจัยครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาอย่างดียิ่งจากกำลังใจ และความ ตั้งใจของพยาบาลวิชาชีพทุกคนในโรงพยาบาลห้วยทับทัน ที่ได้ตอบแบบสอบถามและให้กำลังใจแก่ผู้ศึกษา ตลอดเวลาที่ทำการศึกษาจนทำให้ได้รับผล

บรรณานุกรม

- ชนิษฐา นันทบุตร.(2544). การวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดและให้บริการสุขภาพระดับปฐมภูมิในชุมชน : กรณีศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อำพล จินตวัฒน์ และคณะ. (2541). สถานการณ์กำลังคนของโรงพยาบาลชุมชน พ.ศ.2541. นนทบุรี : สถาบันพระบรมราชชนก, มูลนิธิแพथ์ชนบท.
- สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี. (2535). การแก้ปัญหาขาดแคลนพยาบาล. เอกสารอัดสำเนา.
- กนกวรรณ มาลานิตย์.(2542). การประเมินความสามารถในการปฏิบัติงานของพยาบาลประจำการโรงพยาบาลตำรวจ. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกบริหารสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. (2533). คู่มือฝ่ายการพยาบาลโรงพยาบาลชุมชน. กรุงเทพฯ : องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- ทัศนา บุญทอง บรรณานุกรม. (2542). ทิศทางการปฏิรูประบบบริการการพยาบาลที่สอดคล้องกับระบบบริการสุขภาพไทยที่พึงประสงค์ในอนาคต : ข้อเสนอเพื่อการปฏิรูประบบบริการสุขภาพ. กรุงเทพฯ : สภาการพยาบาล.
- ฟาริดา อิบราฮิม. (2541). กระบวนการพยาบาล. กรุงเทพฯ :บุญศิริการพิมพ์.
- ศรีเพ็ญ วิจิตานนท์. 2541. บทบาทด้านการรักษาพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ ตามระเบียบกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ.2539. รายงานการศึกษาคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาบัณฑิต บัณฑิตมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.